

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA 2012 R.**

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I	
WIADOMOŚCI OGÓLNE	3
1. Cele strategiczne programu.....	3
2. Cele operacyjne	3
3. Realizatorzy Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.....	4
4. Źródła i zasady finansowania programu.....	4
ROZDZIAŁ II	
OPIS ZJAWISKA NA PODSTWIE DIAGNOZY	5
1. Informacje o gminie	5
2. Diagnoza	5
3. Dane zastane dotyczące osób używających narkotyków	10
4. Profilaktyka oraz działania na rzecz osób używających narkotyków	11
ROZDZIAŁ III	
OBSZARY PROBLEMOWE CHARAKTERYSTYCZNE DLA GMINY GŁUCHOŁAZY	11
ROZDZIAŁ IV	
PROBLEMY I CELE	12
1. Drzewo problemów	12
2. Drzewo celów	13
ROZDZIAŁ V	
ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII	13
1. Profilaktyka	13
2. Pomoc psychologiczna i psychoedukacyjna	13
ROZDZIAŁ VI	
SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI	14
ROZDZIAŁ VII	
PRELIMINARZ KOSZTÓW REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2012	14

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

ROZDZIAŁ I – WIADOMOŚCI OGÓLNE

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2012 opracowany został zgodnie z treścią Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. oraz założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Program jest kontynuacją programu opracowanego w ramach projektu „Wsparcie województw i społeczności lokalnych w zapobieganiu narkomanii na poziomie lokalnym”, realizowanego w 2007 r. przez Fundację Demokracji Lokalnej na zlecenie Fundacji Funduszu Współpracy i Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii w ramach Projektu Transition Facility

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii są niżej wymienione akty prawne:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /tekst jednolity Dz.U. z 2007 r. Nr 70 poz.473 z późn. zm./
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn.zm.)

W przyjętym przez Radę Ministrów rozporządzeniu w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomani na lata 2011 – 2016 cel ogólny sformułowano jako „ograniczenie używania narkotyków i związanych z tym problemów społecznych”. Cel ten realizowany jest przez jednostki samorządu terytorialnego w trzech obszarach:

- ❖ profilaktyka – zahamowanie tempa wzrostu popytu na narkotyki,
- ❖ leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych oraz reintegracja społeczna – poprawa stanu zdrowia i funkcjonowania społecznego osób uzależnionych od narkotyków,
- ❖ badania i monitoring – wsparcie informacyjne realizacji KPPN.

Gminny Program stanowi spis działań będących jednocześnie zadaniami własnymi gminy w w/w obszarze tych zagadnień społecznych, które będą realizowane w 2012 roku na terenie Gminy Głucholazy.

1. Cele strategiczne programu

- Przeciwdziałanie narkomanii.
- Zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z używaniem narkotyków .
- Zwiększenie zasobów umożliwiających realizację w/w celów.

2. Cele operacyjne

- Zapewnienie pomocy osobom zagrożonym narkomanią, eksperymentującym z narkotykami.
- Zapewnienie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występuje problem narkomanii.
- Popularyzacja zdrowego spędzania wolnego czasu.

- Wdrażanie programów profilaktycznych kierowanych w szczególności do dzieci i młodzieży.
- Podniesienie poziomu wiedzy nauczycieli i rodziców na temat środków psychoaktywnych.
- Zmiana zachowań i postaw społeczności lokalnej oraz instytucji działających na terenie miasta i gminy Głuchołazy wobec problemów związanych z zażywaniem narkotyków.

3. Realizatorzy Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Organizacje pozarządowe wyłonione w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego.

4. Źródła i zasady finansowania programu

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii są środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

ROZDZIAŁ II – OPIS ZJAWISKA NA PODSTAWIE DIAGNOZY

1. Informacje o gminie

Gmina Głuchołazy leży w województwie opolskim, na polsko - czeskim pograniczu u podnóża Gór Opawskich. Zamieszkuje ją 25.307 mieszkańców z czego 15.412 to osoby zamieszkujące miasto (kobiety – 7.606, mężczyźni – 7.807), a 9895 - tereny wiejskie (kobiety – 5.453, mężczyźni – 4.442).

Jednym z czynników sprzyjających sięganiu po środki psychoaktywne (zarówno alkohol jak i narkotyki) jest bezrobocie. Według Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie liczba bezrobotnych wg stanu na wrzesień 2011r. wynosiła 1.598 osób co stanowi 19,9% bezrobotnych w powiecie nyskim (w tym 315 bezrobotnych do 25 r.ż). Bezrobocie pociąga za sobą znaczne zubożenie społeczności gminy, co z kolei jest częstą przyczyną zniechęcenia i załamania psychicznego. Ponadto bezrobocie przyczyniło się do tego, że rodzice w poszukiwaniu pracy wyjeżdżają za granicę pozostawiając dzieci pod opieką dziadków co nie pozostaje bez znaczenia jeżeli chodzi o sięganie po narkotyki. Pozostawieni bez właściwej opieki młodzi ludzie radzą sobie z problemami dnia codziennego właśnie przy pomocy różnego rodzaju substancji psychoaktywnych. Poza tym brak opieki sprawia, że zaczynają eksperymentować z alkoholem czy narkotykami. Mimo, że narkotyki docierają do każdej grupy i klasy społecznej najbardziej narażone na ich negatywne konsekwencje są dzieci i młodzież. Związane to jest m.in. ze zjawiskiem obniżania się wieku inicjacji narkotykowej, co powoduje przyspieszenie uzależnienia oraz patologiczne zmiany w ich organizmie.

Głuchołaska młodzież na co dzień podejmuje naukę w szkołach, których na terenie gminy jest łącznie 17, w tym: 12 szkół podstawowych (z czego 7 szkół prowadzonych przez stowarzyszenia), 3 gimnazja i 2 szkoły ponadgimnazjalne (liceum ogólnokształcące, zespół szkół).

Młodzi ludzie oprócz zajęć w szkole mają do dyspozycji zajęcia kulturalne organizowane przez Centrum Kultury oraz zajęcia sportowe prowadzone przez Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji. Talent muzyczny dzieci i młodzież może rozwijać odpowiednio w Państwowej Szkole Muzycznej oraz Państwowym Ognisku Plastycznym. Ponadto aktywnie działają organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, które podejmują działania w sferze zadań publicznych w tym m.in. sportu, kultury, turystyki oraz przeciwdziałania patologiom społecznym.

Opiekę medyczną sprawuje nad mieszkańcami Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej ZOZ w Głuchołazach, Szpital Specjalistyczny MSWiA Sp. z o.o. oraz Niepubliczny ZOZ ESKULAP.

Ponadto na terenie gminy funkcjonuje Komisariat Policji i Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach którego działa Głuchołaskie Centrum Wolontariatu

2. Diagnoza

Jak wynika z badań przeprowadzonych w ramach europejskiego programu badań ankietowych w szkołach na temat używania alkoholu i narkotyków, coraz bardziej uwidacznia się problem używania narkotyków¹ W maju i czerwcu 2007 r. w ramach międzynarodowego projektu na terenie kraju zrealizowano badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek:15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek 17-18 lat) naszego kraju (ESPAD). Celem badania

---

¹ J. Sierosławski, A. Zieliński, Europejski program badań ankietowych w szkołach na temat używania alkoholu i narkotyków – Raport z badań w województwie opolskim, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa, 1999, s.8

był przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, ale także ocena czynników wpływających na ich rozpowszechnienie.

Badaniem objęto dwie grupy młodzieży – młodzież urodzoną w 1991 roku (wiek: 15-16 lat w momencie badania) i 1989 r. (wiek: 17-18 lat w momencie badania) Założono, że 95% tej młodzieży uczęszcza do szkół, w zdecydowanej większości do trzecich klas gimnazjów i drugich klas szkół ponadgimnazjalnych (licea ogólnokształcące, licea profilowane, technika, zasadnicze szkoły zawodowe). Ogółem przebadano 2231 uczniów trzecich klas gimnazjów oraz 2249 uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych

W badaniach zwraca m.in. uwagę wysoki odsetek uczniów, którzy kiedykolwiek używali leków uspokajających lub nasennych bez przepisu lekarza. Sięganie po leki jest bardziej rozpowszechnione wśród dziewcząt niż chłopców. Wśród substancji nielegalnych najwyższym rozpowszechnieniem cechują się konopie indyjskie. Chociaż raz w ciągu całego życia używało ich 16% młodszych uczniów i 28% starszych. Na drugim miejscu wśród substancji nielegalnych jest amfetamina – ok. 4% wśród uczniów gimnazjów i 8% wśród uczniów szkół wyższego poziomu. Używanie substancji nielegalnych spotyka się generalnie z większym potępieniem niż np. picie alkoholu czy palenie tytoniu. Należy odnotować, że marihuana i haszysz są przez badanych traktowane wyraźnie bardziej liberalnie niż inne substancje nielegalne (mity, że te substancje nie uzależniają).

Widoczna wśród respondentów tendencja do względnie liberalnego podejścia do przetworów konopi, czy przekonania o mniejszym ryzyku szkód związanych z ich używaniem niż w przypadku takich narkotyków jak heroina, czy kokaina, pokazuje kierunki myślenia młodzieży na ten temat. Dlatego warto pamiętać o tym, by przekaz profilaktyczny, szczególnie o charakterze edukacyjnym, przystawał do doświadczeń, postaw i przekonań młodych ludzi.

Rozpowszechnianie używania narkotyków w Polsce jest niższe niż w krajach UE, z wyłączeniem zażywania leków uspokajających i nasennych bez przepisu lekarza (18% badanych). W przypadku tych środków Polska należy do krajów o najwyższym rozpowszechnianiu (*Międzynarodowy raport ESPAD 2007 – Województwo Opolskie*)

Wyniki w/w badań mają przełożenie na wyniki uzyskane w ramach programu NOE, przeprowadzonego wśród młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej naszej gminy w 2008 r.. Na zakończenie tego programu uczestników poddano badaniu ankietowemu, które miało na celu dostarczenie informacji m.in. na temat:

- dostępności substancji psychoaktywnych wśród młodzieży,
- stereotypów dotyczących ich stosowania,
- doświadczenia młodzieży w zakresie używania narkotyków,
- wzorców oraz miejsca stosowania substancji uzależniających,
- postaw wobec środków psychoaktywnych,
- częstości kontaktów z narkotykami,

Po przeprowadzeniu ankiety wśród 828 uczniów (312 chłopców, 314 dziewczyn, 202 osoby nie zaznaczyło swojej płci) wyniki przedstawiają się następująco:

- 28% (231 osób) uczestniczyło w imprezie, na której były narkotyki
- 17% uważa, że osoby o silnej woli mogą używać narkotyków bez groźby uzależnienia, 39% nie ma na ten temat zdania, 44% jest przekonanych, że nawet silna wola nie uchroni człowieka od uzależnienia od narkotyków
- 19% sądzi, że okazjonalne palenie marihuany (trawki) nie jest groźne w skutkach dla zdrowia psychicznego człowieka a 27% nie ma na ten temat wiedzy
- 11% uważa, że narkotyki pomagają w rozwiązywaniu problemów a nawet w osiąganiu sukcesów życiowych(17%),
- środki odurzające najczęściej stosowane przez uczniów ich szkoły to wg badanych
- marihuana lub haszysz – 53,3%,

- środki uspokajające stosowane bez wiedzy lekarza – 24,6%,
- środki wziewne (kleje, rozpuszczalniki) – 16,9%
- amfetamina – 12,2%,
- ekstazy – 10,6%
- inne narkotyki – 8,7%,
- 14% uważa, że na terenie jego szkoły można bez problemów kupić narkotyki, również 8,9% jest przekonane, że w szkole można kupić narkotyki ale jest to utrudnione, 18,6% uważa, że w ich szkole nie ma możliwości kupienia narkotyków, 57% - nie jest zorientowane w tym temacie,
- 20 % (165 os.) już próbowało jakiegoś narkotyku,
- najczęściej po narkotyki młodzież sięga w gronie swoich kolegów – 11%, koledzy też są najczęściej wymieniani jako osoby, które pierwszy raz częstują narkotykiem – 19%,
- 34% (281 os.) przyznało się, że wie gdzie można kupić narkotyki,
- 11% (91 os.) potwierdziło, że brało narkotyki w ciągu ostatnich 12 miesięcy a 6,5% (53 os.) – w ciągu ostatnich 30 dni,
- częstotliwość używania wśród badanych środków psychoaktywnych przedstawia się następująco:

Środek	próbowałem tylko raz	czasami	często	bardzo często
marihuana, haszysz	6,7%	6,2%	1,7%	1,2%
Amfetamina	2,4%	1,9%		
Ekstazy	1,4%	1,4%		
Kokaina	0,4%			
Kleje , rozpuszczalniki	3,1%	0,7%		0,4%
morfina, heroina		0,2%		
Halucynogeny	0,2%	0,9%	0,2%	
Inne		0,9%		0,2%

- 3,6% stwierdziło, że proponowano im zakup narkotyków na terenie ich szkoły – raz, 4,8% - kilka razy , 1,9%- wielokrotnie, 87% - nigdy
- młodzi ludzie stwierdzili, że najczęściej o tym, aby wziąć narkotyk myślą na imprezie, koncercie -5,5%, gdy mają jakiś problem – 3%, gdy się boją i chcą się wyluzować – 0,2%, w innych okolicznościach – 2%
- badani uważają, że młodzież zażywa narkotyki z następujących powodów:
  - dla przyjemności – 36,4%
  - aby zaimponować innym – 33,8%,
  - żeby lepiej się bawić -26,3%
  - aby zapomnieć o swoich problemach -22,7%
  - z ciekawości – 17,6%
  - aby poczuć się silnym i bardziej sprawnym -15,6%,
  - aby dopasować się do reguł, zasad panujących w grupie – 15,2%
  - z nudy – 10,9%
  - z innych powodów – 0
- za najbardziej szkodliwe młodzież uznała następujące używki(*używki oceniano w skali od 1 do 6, gdzie 6- oznaczało bardzo szkodliwe, zaś 1 – nieszkodliwe*):

1. heroina – średnia ocena 5,70
2. amfetamina - średnia ocena 5,53

3. marihuana - średnia ocena 4,77
4. klej - średnia ocena 4,46
5. papierosy - średnia ocena 4,41
6. wódka - średnia ocena 3,57
7. wino – średnia ocena 2,31
8. piwo - średnia ocena 2,16

W 2010 r. w gimnazjach oraz w szkołach ponadgimnazjalnych realizowany był program profilaktyki uzależnień podejmujący tematykę uzależnienia od narkotyków. Analiza materiału badawczego otrzymanego w trakcie zajęć pokazała, że najczęstszą używką wśród młodzieży były papierosy i alkohol w kolejności: piwo, wódka (najczęściej w „drinkach”), wino. Na drugim miejscu wymieniane były leki (przeciwbólowe, środki uspokajające, aviomarin, syropy na kaszel z zawartością kodeiny). Na trzecim - marihuana, a na ostatnim – dopalacze. Nie zauważono istotnych różnic w odpowiedziach chłopców i dziewcząt.

Najczęstszym powodem sięgania po narkotyki była ucieczka od problemów – takiej odpowiedzi udzieliło 29% badanych gimnazjalistów oraz wpływ grupy rówieśniczej – 27%. Kolejnym powodem zażywania przez badanych gimnazjalistów narkotyków była chęć zaimponowania innym (16%), „chęć pocucia się lepiej, wyluzowania” – 12%, ciekawość – 8% oraz chęć oderwania się od rzeczywistości – 8%. Starsza młodzież jako główny powód sięgania po narkotyki, podobnie jak gimnazjaliści wskazują na ucieczkę od problemów oraz presję grupy rówieśniczej – 20%. Następnie podają chęć zabawy – 18%, ciekawość – 14%, chęć zaimponowania innym – 6%, oraz złagodzenie bólu, chęć oderwania się od rzeczywistości, pozyskanie sił do nauki – 4,5%.

Podczas realizacji programu NOE - ucieczka od problemów jako powód sięgania po narkotyki znajdowała się na 4 miejscu, po zażywaniu dla przyjemności, chęci zaimponowania innym czy dobrej zabawie. Dwa lata później młodzi ludzie w narkotykach szukali przede wszystkim ucieczki od problemów dnia codziennego. Brak osób, do których mieliby zaufanie, i z którymi mogliby porozmawiać o tym wszystkim co ich nurtuje (rodzice za granicą, kryzys rodzicielskiego autorytetu) sprawia, że rozwiązania a raczej zapomnienia o problemach szukają w narkotykach. Jak widać początkowo narkotyki były traktowane jak element dobrej zabawy, z czasem jednak zaczęto w nich upatrywać antidotum na problemy.

Wyniki przeprowadzonych w 2010r. badań wskazywały, że uczniowie mają kontakt z różnego rodzaju substancjami psychoaktywnymi. Wśród narkotyków „królowała” marihuana, do której, chociaż jednorazowego zażycia, przyznawały się 3-4 osoby w klasie, kilkunastu uczniów deklarowało zażycie dopalaczy lub leków w celach niemedycznych, 2 osoby (szkoła ponadgimnazjalna) w czasie wakacji zażyły amfetaminę. Młodzież gimnazjalna nie posiadała wiedzy na temat uzależnienia, leczenia, skutków zażywania narkotyków oraz tego gdzie szukać profesjonalnej pomocy. Ponadto ujawniła dużo mitów i stereotypów na temat narkotyków. Starsi natomiast mieli wiedzę na temat uzależnienia, leczenia oraz skutków „brania”, nie wiedzieli jednak gdzie szukać pomocy. Na uwagę zasługuje fakt, iż co piąty gimnazjalista i co trzeci licealista uważał marihuanę za niezagrażającą zdrowiu i nieszkodliwą substancję, a która w rzeczywistości uzależnia 18 razy silniej niż alkohol. Podobne wyniki uzyskano podczas realizacji programu NOE, gdzie również za najbardziej popularny narkotyk uznano marihuanę. W tym względzie młodzież głuchołaska potwierdza również wyniki uzyskane w badaniach krajowych.

W 2011r. kontynuowano warsztaty profilaktyczne we wszystkich klasach pierwszych szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Podczas zajęć zauważono zbieżność odpowiedzi młodzieży z wynikami osiągniętymi podczas badań w ramach działań profilaktycznych w 2010r.

Badania przeprowadzone przez Stowarzyszenie SAPRA, pokazały że zażycie środka psychoaktywnego deklaruje około 3 osób w pierwszej klasie szkoły gimnazjalnej i około 4-5 osób w pierwszej klasie szkoły ponadgimnazjalnej. Najczęstszą używką są papierosy i alkohol, następnie marihuana i leki (przeciwbólowe, leki przyjmowane niemedycznie zawierające pseudophedrynę – przyjmowane w ilościach od 6 tabletek wzwyż, lekkie środki uspokajające, leki typu aviomarin, syropy na kaszel z zawartością kodeiny).

Najczęstszym podawanym powodem zażywania narkotyków przez badaną młodzież jest nadal ucieczka od problemów ora wpływ grupy rówieśniczej. Kolejnym powodem jest chęć zabawy oraz ciekawość. Nadal też utrzymuje się opinia młodzieży gimnazjalnej, że marihuana nie zagraża zdrowiu i jest nieszkodliwa. Co ważne zauważono znaczący spadek takiej postawy wśród młodzieży ponadgimnazjalnej, która miała już możliwość uczestniczenia w programie profilaktycznym((jako gimnazjaliści) w roku ubiegłym.

Wyniki przeprowadzonych badań wskazują, że uczniowie mają kontakt z różnego rodzaju substancjami psychoaktywnymi. Najbardziej rozpowszechnionym napojem alkoholowym jest piwo, ale młodzież sięga też po inne trunki. Wśród nielegalnych środków odurzających króluje marihuana. Żaden z uczniów nie zadeklarował natomiast zażycia dopalaczy.

W związku z realizacją programu przeciwdziałania narkomanii przeprowadzone zostały także warsztaty profilaktyki zdrowia dla uczniów klas szóstych szkół podstawowych. Podczas spotkania z młodzieżą ustalono występowania następujących problemów: stosunkowo łatwy i bezpośredni dostęp do alkoholu, jak również częste modelowanie zachowań proalkoholowych.

Wśród młodzieży zauważono występowanie schematów rozwiązywania sytuacji problemowych poprzez zażycie środków farmakologicznych, czyli chemiczne rozwiązywanie problemów. Młodzież zapytana co robić w sytuacji gdy boli głowa na pierwszym miejscu wymieniała „wziąć tabletkę”, tylko 20% uczniów znało jeszcze jakąś alternatywę np. zjeść śniadanie, otworzyć okno, poruszać się itp. Taka postawa stanowi doskonałą podstawę do chemicznego rozwiązywania problemów społecznych latami następnymi przez młodzież przy użyciu narkotyków.

Reasumując powyższe dane wskazują, że badana młodzież odważniej sięga po alkohol niż narkotyki. Może to być związane z faktem, że narkotyki są uważane, za najbardziej szkodliwe używki. Niemniej są uczniowie, którzy mieli już kontakt z narkotykami a nawet je używają.

Najbardziej popularnym środkiem odurzającym stosowanym w szkołach gdzie przeprowadzane były programy jest marihuana (konopie indyjskie).. Popularność tego narkotyku prawdopodobnie wiąże się z błędnym przekonaniem wielu uczniów, że okazjonalne palenie marihuany nie jest groźne w skutkach dla zdrowia psychicznego. Oprócz tego stereotypu wśród badanych funkcjonuje jeszcze kilka innych – choćby takie, że ludzie o silnej woli mogą zażywać narkotyki bez groźby uzależnienia czy to, że narkotyki pomagają w rozwiązywaniu trudnych problemów życiowych a nawet osiągnięciu życiowych sukcesów.

Realizatorzy ostatniego programu, bazując na danych krajowych oraz województwa opolskiego stwierdzają jednak, że sytuacja w głuchołaskich szkołach nie jest alarmująca, bardzo pozytywnym zjawiskiem jest brak wzrostu ilości osób biorących w kontekście wieku. Stan ten będzie można utrzymać kontynuując działania profilaktyczne, które m.in. będą dostarczać rzetelnej wiedzy na temat negatywnych skutków sięgania po środki psychoaktywne oraz regularnego wskazywania miejsc gdzie można znaleźć profesjonalną pomoc.

3. Dane zastane dot. osób używających narkotyków

1. W sferze społecznej skutkiem przyjmowania narkotyków jest przestępczość. Przy czym z jednej strony obrót i posiadanie narkotyków jest nielegalne – i już z tego tytułu osoba uzależniona łamie prawo. Z drugiej – osoba ta jest skłonna popełniać przestępstwa, byle zdobyć narkotyk, co wynika z jej narkotycznych potrzeb. Ponadto osoby będące pod wpływem środków psychoaktywnych tracą umiejętność trzeźwej oceny sytuacji, logicznego myślenia, a kontrola społeczna traci dla nich na znaczeniu. Głuchołaska policja do września 2011 r. odnotowała mniej niż w roku ubiegłym zdarzeń związanych z narkotykami. Ogółem było ich 6: w tym 3 przypadki posiadania, 1 używanie (2010-7,2009-18) 2 przypadki handlu (2010 - 4 przypadki handlu narkotykami, w 2009 r.- 14) Doszło do 198 przypadków zakłócania porządku publicznego przez osoby będące pod wpływem narkotyków i 28 bójek.
2. W 2011r. głuchołaska Poradnia dla osób z problemami alkoholowymi działająca przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej ZOZ w Głuchołazach nie miała przypadków poszukiwania pomocy w związku z używaniem narkotyków. W roku ubiegłym do września zgłosiły się 3 osoby oraz 4 rodziców szukających pomocy dla dzieci używających narkotyków .

Powyższa sytuacja prawdopodobnie podyktowana jest faktem działania na naszym terenie Stowarzyszenia Aktywnej Pomocy Rodzinie Alternatywa, które zajmuje się profesjonalną pomocą osobom uzależnionym od narkotyków oraz ich rodzinom. Stowarzyszenie to już drugi rok z kolei realizowało na terenie Gminy Głuchołazy zadanie publiczne pn. „Przeciwdziałanie narkomanii”. W ramach swojej działalności oprócz realizacji programów profilaktycznych, warsztatów informacyjno – edukacyjnych dla rodziców, warsztatów psychoedukacyjnych dla nauczycieli prowadziło punkt konsultacyjno – terapeutyczny.

W programach adresowanych do młodzieży do końca września 2011r. wzięło udział 439 uczniów, w warsztatach dla rodziców zrealizowanych w 4 szkołach – 43 rodziców, a dla nauczycieli (3 szkoły) – 27 nauczycieli. Z konsultacji indywidualnych skorzystało 5 osób. Pomimo prób przekierowania mieszkańców Głuchołaz do korzystania z pomocy na miejscu, wolą oni nadal przyjeżdżać na konsultacje do Prudnika. I tak z terenu gminy Głuchołazy zgłosiły się 22 osoby, z tego 13 mężczyzn. Najmłodsza osoba miała 17 lat a najstarsza 33. Wszystkie osoby zażywały marihuanę, 5 mężczyzn było uzależnionych od amfetaminy. Wykonano 16 testów na obecność narkotyków gdzie w 9 przypadkach stwierdzono obecność marihuany lub amfetaminy. 7 osób z terenu gminy Głuchołazy uczestniczyło w zajęciach grupy dla osób eksperymentujących z narkotykami. W stowarzyszeniu odebrano 29 telefonów zaufania dotyczących tematyki narkotykowej i 1 – od osoby zgłaszającej zamiar popełnienia samobójstwa. Obecnie osoba ta uczestniczy w zajęciach dla osób będących w kryzysie. Ponadto telefonowało 14 chłopców, którzy poruszali tematy związane z rozwojem seksualnym.

Uwaga: Dane liczbowe mogą ulec zmianie (wzrosnąć) bowiem odzwierciedlają one skalę zjawiska na wrzesień 2011 r.

4. Profilaktyka oraz działania na rzecz osób używających narkotyków.

Profilaktyka uzależnień na terenie Gminy Głucholązy prowadzona jest w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomani. Dotyczy ona w wszystkich uzależnień w związku z tym zapisana jest w tych dwóch Programach.

Działania z zakresu przeciwdziałania narkomanii prowadzone były przez Stowarzyszenie Aktywnej Pomocy Rodzinie Alternatywa „S.A.P.R.A” – organizację pozarządową, która ma kilkuletnie doświadczenie w tym zakresie. Stowarzyszenie na co dzień prowadzi w Prudniku punkt konsultacyjny dla osób eksperymentujących oraz uzależnionych od narkotyków. Stowarzyszenie swoim działaniem objęło wszystkie szkoły z terenu gminy Głucholązy. W ramach programu zrealizowało: profesjonalne programy profilaktyczne w środowisku szkolnym podejmujące tematykę uzależnienia od narkotyków, (w tym dopalaczy), warsztaty dla uczniów, programy dla osób zagrożonych narkomanią, eksperymentujących z narkotykami włącznie z diagnozowaniem osób biorących narkotyki celem ustalenia odpowiedniej metody terapeutycznej, wystawienia skierowań do ośrodków odwykowych, konsultacje indywidualne dla młodzieży, program wsparcia dla rodzin osób zagrożonych narkomanią, używających oraz uzależnionych od narkotyków oraz prowadzono działalność informacyjno – konsultacyjno – edukacyjną w zakresie uzależnienia od narkotyków. W szkołach przeprowadzono także szkolenia kadry pedagogicznej.

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych szkoły realizują różnego rodzaju przedsięwzięcia z zakresu profilaktyki uzależnień, głównie od alkoholu i narkotyków. Najczęściej są to autorskie programy profilaktyczne, które kończą się festynami rodzinnymi lub konkursami. Realizowane są one były w ramach Akcji BANAN czyli Bez Alkoholu, Narkotyków i Nikotyny.

ROZDZIAŁ III – OBSZARY PROBLEMOWE CHARAKTERYSTYCZNE DLA GMINY GŁUCHOŁAZY

Cechami charakterystycznymi województwa opolskiego są m.in.:

- wielokulturowość regionu (polska, niemiecka, czeska, romska) sprzyja tolerancji i otwartości na kontakty zagraniczne,
- popularna migracja zarobkowa, która rodzi wiele problemów społecznych m.in. dotyczących funkcjonowania rodzin, ale również podatności na wpływy związane z liberalnym – np. holenderskim – podejściem do narkotyków,
- brak tendencji do spadku trendu wzrostowego – wzrosła ilość osób przyjętych do leczenia,
- wzrost liczby pacjentów pierwszorazowych
- występowanie najwyższej frakcji osób niepełnoletnich przyjętych do leczenia,
- brak na terenie gmin i powiatów ofert dla osób, które eksperymentowały lub są po inicjacji narkotykowej,
- niski poziom oferty leczenia ambulatoryjnego – Opolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia finansuje tylko dwie poradnie: MONAR w Opolu i ZOZ w Brzegu.

Wiele, z cech charakterystycznych dla województwa opolskiego ma przełożenie na Gminę Głucholązy. Ze względu na sąsiedztwo z Czechami miejscowa ludność otwarta jest wszelkiego rodzaju kontakty z zagranicznymi sąsiadami. Z punktu widzenia turystyki i gospodarki fakt ten stawia gminę w korzystnym świetle, jednak bliskość granicy stwarza wiele poważnych zagrożeń np. dostęp do tanich środków farmaceutycznych (leki odchudzające zawierające w swoim składzie chemicznym narkotyki). Ponadto pojawiło się

błędne przekonanie (wzmacniane przez media) o bezkarnym u naszych południowych sąsiadów używaniu czy posiadaniu narkotyków. Tymczasem czeskie prawo stanowi, że posiadanie narkotyków na własne potrzeby jest zawsze nielegalne i karalne. Posiadanie niewielkich ilości zgodnie z kodeksem wykroczeń, zaś większych na podstawie kodeksu karnego.

Wysokie bezrobocie sprzyja migracji zarobkowej do krajów Unii Europejskiej (Niemcy, Holandia, Wielka Brytania). Wyjazdy za granicę zagrażają prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny. Pojawia się coraz więcej rodzin niepełnych oraz dzieci pozostawionych bez opieki dorosłych bądź pod opieką dziadków.

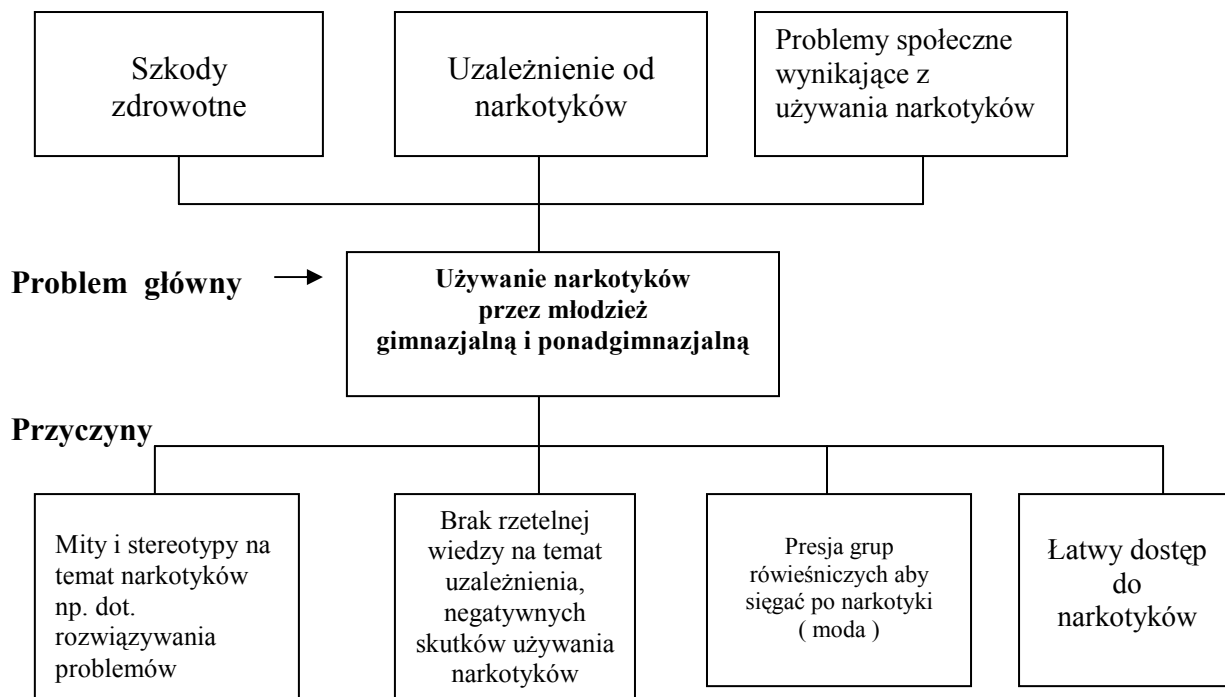
Jak wynika z realizowanych programów profilaktycznych i informacji z instytucji stykających się z uzależnieniami na terenie Gminy Głuchołazy jest młodzież w wieku szkolnym, która eksperymentuje z narkotykami bądź sięga po nie okazjonalnie np. w czasie imprezy, dyskoteki. Nie doznaje ona jeszcze z tego powodu poważnych szkód zdrowotnych ale w przyszłości może to się zmienić. Niestety na naszym terenie podobnie jak i w województwie brakuje ofert dla osób, które eksperymentowały lub są po inicjacji narkotykowej. Nie ma również placówek leczenia ambulatoryjnego i stacjonarnego dla osób uzależnionych od narkotyków.

Co się zaś tyczy pozostałych cech charakterystycznych dla województwa opolskiego nie ma możliwości odniesienia do nich Gminy Głuchołazy ze względu na brak danych w tym zakresie.

ROZDZIAŁ IV - PROBLEMY I CELE

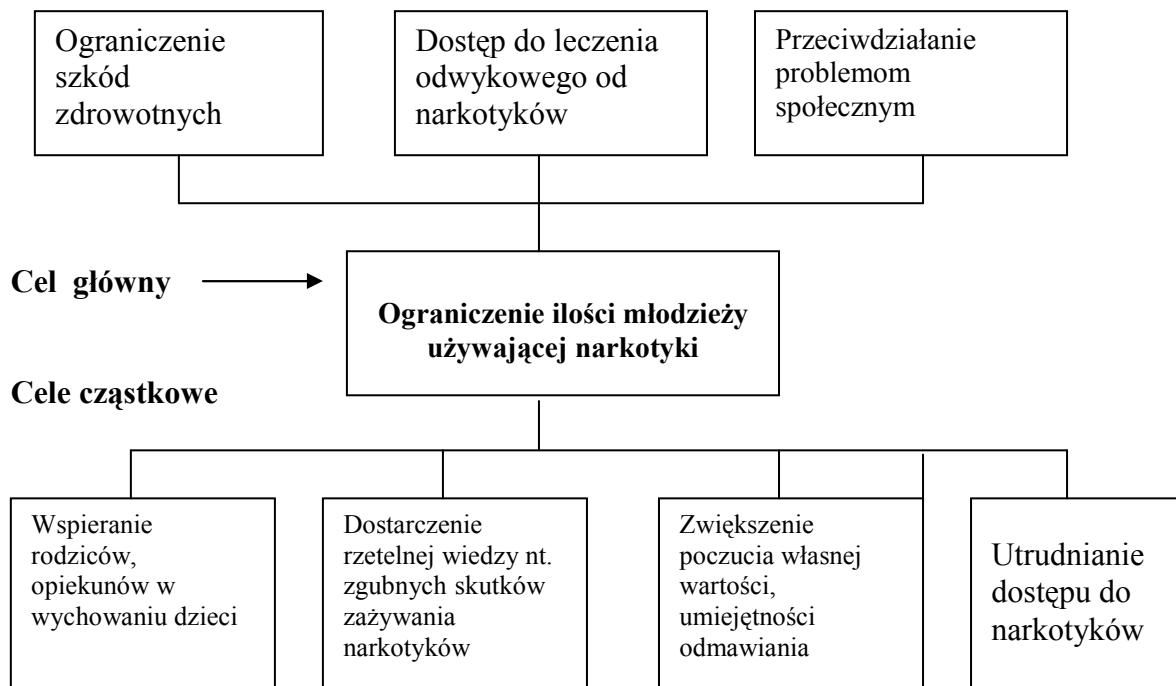
1. Drzewo problemów

Skutki

2. Drzewo celów

Rezultaty

ROZDZIAŁ V - ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII.

1. Profilaktyka

- Profilaktyka uniwersalna dla młodzieży:
  - realizacja profesjonalnych programów profilaktycznych,
  - indywidualne konsultacje dla młodzieży
  - happeningi, festyny, olimpiady sportowe.
- Profilaktyka rodziców:
  - indywidualne konsultacje dla rodziców
  - dostarczenie rzetelnej wiedzy
  - pikniki rodzinne, festyny, spotkania.
- Prowadzenie działalności informacyjno – edukacyjnej w zakresie narkomanii

2. Pomoc psychologiczna i psychoedukacyjna:

- udzielanie pomocy osobom eksperymentującym z narkotykami
- udzielanie pomocy członkom rodzin osób używających narkotyków,
- udzielanie pomocy instytucjom stykającym się z problemem narkomanii
- Szkolenia:
  - szkolenia dla pracowników instytucji stykających się problemem narkomanii;

W związku z tym, iż profilaktyka rozumiana jest jako zmniejszanie ryzyka używania substancji psychoaktywnych tj. alkoholu, nikotyny, środków odurzających itp. oraz związanych z ich używaniem problemów poprzez niedopuszczenie do poszerzania się kręgu osób, szczególnie ludzi młodych, eksperymentujących tak z legalnymi, jak i nielegalnymi substancjami w/w zadania częściowo realizowane są również w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

ROZDZIAŁ VI - SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI

- Lista obecności osób uczestniczących w warsztatach, szkoleniach, programach, itp.
- Ankiety po przeprowadzonych programach profilaktycznych,
- Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych.
- Liczba przeprowadzonych festynów, pikników itp.
- Liczba udzielonych porad indywidualnych.
- Liczba osób, którym udzielono porad indywidualnych
- Liczba osób w grupie wsparcia
- Obserwacja,
- Rozmowy.

ROZDZIAŁ VII - PRELIMINARZ KOSZTÓW REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2012R

L.p.	Zadanie	Kwota 2012 r.
	Przeciwdziałanie narkomanii	11.000,-
1.	Dotacja na prowadzenie działań mających na celu przeciwdziałanie narkomanii.	11.000, -

